

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 461/2012-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. augusta 2012 o sťažnosti obchodnej spoločnosti R., a. s., K., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. D. B. s. r. o., K., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 41/2012 a jeho uznesením z 22. marca 2012, postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 16 CoE 188/2011 a jeho uznesením z 28. apríla 2011 a postupom Okresného súdu Lučenec v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 1102/2010 a jeho uznesením z 26. januára 2011 takto

r o z h o d o l :

Konanie o sťažnosti obchodnej spoločnosti R., a. s., z a s t a v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. augusta 2012 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti R., a. s., K. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorá bola následne doplnená podaním z 13. augusta 2012. Sťažovateľka v nej namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 41/2012 a jeho uznesením z 22. marca 2012 (ďalej aj „namiatané uznesenie najvyššieho súdu“), postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 CoE 188/2011 a jeho uznesením z 28. apríla 2011 (ďalej aj „namiatané uznesenie krajského súdu“) a postupom Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Er 1102/2010 a jeho uznesením z 26. januára 2011 (ďalej aj „namiatané uznesenie okresného súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je právnickou osobou podnikajúcou v oblasti poisťovníctva. Dňa 30. januára 2007 uzavrela s P. H. (ďalej len „povinný“) poisťnú zmluvu, na základe ktorej sa povinný zaviazal platiť dohodnuté poistné. Povinný v rozpore s poisťnou zmluvou dohodnuté poistné za riadne sťažovateľkou poskytnutú a vyčerpanú službu nezaplatil. Sťažovateľka sa v súlade s individuálne uzavretou rozhodcovskou doložkou, ktorú povinný podľa jej tvrdenia mal možnosť ovplyvniť, obrátila na Arbitrážny súd Košice (ďalej len „arbitrážny súd“), ktorý rozhodcovským rozsudkom sp. zn. 2 C 339/2009 z 8. marca 2010 zaviazal povinného na zaplatenie dlžného poistného vo výške 41,36 €, úrokov z omeškania a trov rozhodcovského konania. Pretože povinný judikované dlžné poistné v lehote vyplývajúcej z rozhodcovského rozsudku nezaplatil, sťažovateľka podala súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie na podklade rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu. Súdny exekútor podal okresnému súdu žiadosť o udelenie poverenia na výkon exekúcie, ku ktorej pripojil návrh sťažovateľky a exekučný titul.

Okresný súd konajúci prostredníctvom vyššieho súdneho úradníka vo veci sťažovateľky postupoval tak, že 21. decembra 2010 vyzval v zmysle § 40 ods. 1

Exekučného poriadku súdneho exekútora na doplnenie návrhu na začatie konania o poistnú zmluvu, ktorú mala uzavrieť sťažovateľka s povinným a ktorá obsahuje rozhodcovskú doložku. Exekútor na výzvu okresného súdu potom, čo kontaktoval sťažovateľku a požiadal ju o predloženie poistnej zmluvy, predložil okresnému súdu poistnú zmluvu a poistné podmienky, ktoré sú súčasťou poistnej zmluvy. Na základe takto zhromaždených dôkazov *„okresný súd rozhodol bez účasti sťažovateľky a bez nariadenia pojednávania uznesením sp. zn. 8 Er/1102/2010 tak, že žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na výkon exekúcie zamietol“*.

Okresný súd nepostupoval teda podľa sťažovateľky tak, že by vykonal prieskum spisových podkladov, ktoré vydaniu exekučného titulu predchádzali, ale vlastnou cestou od súdneho exekútora zabezpečil listinné dôkazy, ktoré slúžili ako podklad a boli podstatné pre rozhodnutie. *„Z postupu okresného súdu je zjavné, že nevychádzal z obsahu rozhodcovského spisu, ale nanovo konštruoval skutkový stav. Suma listín, ktoré okresný súd zhromaždil, sa bez pochybností nezhoduje s celým obsahom spisu arbitrážneho súdu. K listinám, ktoré okresný súd zhromaždil cestou súdneho exekútora, sa sťažovateľ nemal možnosť procesne správnym spôsobom vyjadriť.“* Sťažovateľka zastáva názor, že jej bolo upreté právo vyjadriť sa k správnosti, pravosti a úplnosti listinných dôkazov, ako aj k ich obsahu. Ak okresný súd neobmedzil svoj postup iba na prieskum spisu arbitrážneho súdu, ale na základe dokazovania zisťoval a vytváral po začatí exekučného súdneho konania nanovo skutkový stav, mal jej dať možnosť zúčastniť sa dokazovania. Sťažovateľka tvrdí, že *„Exekučný súd za pomoci ním vyžiadanych listinných dôkazov vykonal kontrolu postupu arbitrážneho súdu a dospel k úplne opačným záverom.“* Sťažovateľka je presvedčená, že suma listín, ktorú exekučný súd zhromaždil, sa nestotožňuje s celým obsahom rozhodcovského spisu, pričom k porušeniu ňou označených základných práv došlo aj tým, že za tejto situácie jej mal okresný súd umožniť vyjadriť sa k veci.

Uznesením krajského súdu č. k. 16 CoE 188/2011-51 z 28. apríla 2011 bolo sťažovateľkou napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdené. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré bolo uznesením najvyššieho

súdu sp. zn. 4 Cdo 41/2012 z 22. marca 2012 (právnemu zástupcovi sťažovateľky bolo doručené 12. júna 2012, pozn.) odmietnuté.

Sťažovateľka zdôrazňuje, že všeobecné súdy rozhodli o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bez nariadenia pojednávania, hoci okresný súd vykonal samostatné nové dokazovanie skutkového stavu, na základe ktorého dospel k opačným právnym záverom ako arbitrážny súd v základnom konaní. To podľa jej názoru viedlo fakticky k zrušeniu účinkov rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu sťažovateľky.

Podľa názoru sťažovateľky exekučný súd pri preskúvaní exekučného titulu – rozhodcovského rozsudku prekročil svoju právomoc a preskúmal rozhodcovský titul z hľadísk, na ktoré ho zákon neoprávňuje.

Sťažovateľka poukazuje tiež *„na dnes už zrušené ustanovenie § 253 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého predseda senátu v exekučnom konaní nariadil pojednávanie len ak to považoval za potrebné, alebo ak to ustanovil zákon. Toto ustanovenie slúžilo exekučným súdom ako procesný podklad pre nenariadenie pojednávania. Platné znenie O. s. p. a EP v súčasnosti takéto ustanovenie nemá. Exekučný súd je preto povinný na vykonanie dokazovania nariadiť pojednávanie, pričom tento postup je v súlade s ustálenou judikatúrou Ústavného súdu.*

Exekučný poriadok neobsahuje explicitné ustanovenie obdobné ust. § 115a O. s. p., resp. § 214 ods. 2 O. s. p., ktoré by priamo umožňovalo, aby súdne konanie na exekučnom súde prebiehalo bez nariadenia pojednávania. Podľa ust. § 251 ods. 4 O. s. p. sa na exekučné konanie podľa osobitného predpisu (EP) použijú ustanovenia predchádzajúcich častí, ak tento osobitný predpis neustanovuje inak. Rozhoduje sa však vždy uznesením. Okolnosť, že exekučný súd rozhodne vždy uznesením, však nemôže dostatočne odôvodniť záver, že vždy, keď súd rozhoduje uznesením, nemusí nariadiť pojednávanie.“

Vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka argumentuje, že jej *„neposkytol ochranu práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces a práva*

na zákonného sudcu odmietnutím aplikácie zásad podľa... rozhodnutia Ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 60/2004. Dovolací súd v odôvodnení napadnutých uznesení žiadnym spôsobom nezdôvodnili odklon od judikatúry Ústavného súdu, na ktorú oprávnený (sťažovateľka, pozn.) poukázal v podanom dovolaní“ (konkrétne odkazuje na právny názor vyslovený v náleze sp. zn. III. ÚS 192/06, pozn.). Sťažovateľka považuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu za „arbitrárne a nepreskúmateľné“.

Popri procesno-právnych pochybeniach namieta sťažovateľka aj právny názor všeobecných súdov o neplatnosti, resp. neprijateľnosti rozhodcovskej doložky. Táto by mohla byť podľa jej tvrdenia neprijateľná pre hrubý nepomer práv povinnej v rozhodcovskom konaní v porovnaní s právami sťažovateľky, čo však z odôvodnenia rozhodnutí všeobecných súdov nevyplýva. Sťažovateľka argumentuje, že použitie rozhodcovskej zmluvy v spotrebiteľských zmluvách nie je zakázané, pričom nie každá rozhodcovská doložka je teda automaticky neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Záver o nekalom charaktere rozhodcovskej doložky nevyplýva zo samotnej jej existencie, ale z konkrétnych skutkových okolností každého jedného prípadu. V danom prípade však exekučné sudy podľa sťažovateľky dostatočne nezistili všetky relevantné skutkové okolnosti, ktoré aj vymenúva, pričom navyše povinný bol pred podpisom poisťnej zmluvy na zvláštnom tlačive osobitne poučený a upozornený na možnosť riešiť prípadné spory v rozhodcovskom konaní. Sťažovateľka tiež poukazuje na skutočnosť, že tretí subjekt nezávislý od nej (tzv. viazaný finančný agent) je povinný pred uzavretím poistenia bez účasti poisťovne informovať spotrebiteľa o podstatných okolnostiach poistného vzťahu, a preto súhlas povinného s rozhodcovskou doložkou mal povahu informovaného súhlasu. Vzhľadom na podľa sťažovateľky nedôsledne a nesprávne vykonávané dokazovanie, sa všeobecné sudy o obsahu osobitného tlačiva, ktorého súčasťou bolo aj poučenie o možnosti zvoliť si rozhodcovské konanie na riešenie sporov, ani nemohli dozvedieť. Sťažovateľka tiež namieta tvrdenie okresného súdu, podľa ktorého príslušný európsky predpis má byť priamo aplikovateľným prameňom komunitárneho práva.

Sťažovateľka napokon namieta, že okresný súd mal správne vykonať riadne dokazovanie na pojednávaní podľa klasických procesných pravidiel, a to za účasti oboch

účastníkov. Ak by tak konal, musel by byť správne obsadený sudcom, a nie vyšším súdnym úradníkom. Okolnosť, že okresný súd takto nekonal, znamená porušenie základného práva sťažovateľky na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

Sťažovateľka sa domáha, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie ňou označených základných práv podľa ústavy a listiny a práva podľa dohovoru v konaniach vedených najvyšším súdom pod sp. zn. 4 Cdo 41/2012, krajským súdom pod sp. zn. 16 CoE 188/2011 a okresným súdom pod sp. zn. 8 Er 1102/2010 a zruší napadnuté uznesenia najvyššieho súdu z 22. marca 2012, krajského súdu z 28. apríla 2011 a okresného súdu z 26. januára 2011 a vec vráti na ďalšie konanie okresnému súdu. Napokon sa domáha úhrady trov konania v sume 323,52 €.

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 41/2012 z 22. marca 2012 vyplýva, že ním bolo odmietnuté dovolanie sťažovateľky proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 16 CoE 188/2011 z 28. apríla 2011. Podľa názoru najvyššieho súdu tvrdenie sťažovateľky, podľa ktorého jej postupom súdov bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že okresný súd konal a rozhodol bez nariadenia pojednávania, nie je dôvodná. Podľa názoru najvyššieho súdu *„V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O. s. p.) – postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Vzhľadom na to, sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovenie žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní za prítomnosti oprávneného a povinného.“*

Nedôvodné je podľa právnych záverov najvyššieho súdu aj ďalšie tvrdenie sťažovateľky, podľa ktorého súdy nemali právomoc v danej veci konať. Sťažovateľka

v skutočnosti ich právomoc konať v exekučnom konaní nepopiera, ale vyčíta im len to, že v rozpore so zákonom i smernicou 93/13/EHS preskúmavali právoplatné exekučné tituly a že bez zákonom zvereného oprávnenia v exekučnom konaní skúmali prijateľnosť či neprijateľnosť rozhodcovskej doložky. Z obsahového hľadiska nejde podľa názoru najvyššieho súdu zo strany sťažovateľky o námietku nedostatku právomoci súdov, ale o námietku inú. Napokon sťažovateľkou namietané nesprávne právne posúdenie nezakladá podľa dovolacieho súdu v danom prípade prípustnosť dovolania v zmysle § 237 Občianskeho súdneho poriadku.

Právny zástupca sťažovateľky doručil ústavnému súdu 21. augusta 2012 podanie označené ako „*Späťvzatie návrhu na začatie konania o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky*“, v ktorom uvádza, že „... *Týmto podaním berie sťažovateľ v súlade s § 54 zák. č. 38/1993 Zb. v platnom znení svoju sťažnosť späť v celom rozsahu a navrhuje, aby Ústavný súd konanie o sťažnosti zastavil.*“.

II.

Podľa § 54 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak sťažovateľ vezme svoju sťažnosť späť, ústavný súd konanie o nej zastaví okrem prípadu, ak ústavný súd rozhodne, že späťvzatie sa nepripúšťa, najmä ak sťažnosť smeruje proti takému právoplatnému rozhodnutiu, opatreniu alebo inému zásahu, ktoré mimoriadne závažným spôsobom porušujú základné práva alebo slobody sťažovateľa.

Sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 21. augusta 2012 vzala svoju sťažnosť v celom rozsahu späť a požiadala o zastavenie konania. Ústavný súd po posúdení tejto žiadosti konštatoval, že v danom prípade neexistujú dôvody na to, aby jej nevyhovel, a preto podľa § 54 zákona o ústavnom súde konanie o sťažnosti sťažovateľky zastavil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2012